

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007**Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D*****Varianta 009***

Profilul: Filiera Teoretică: sp.: matematică-informatică, Filiera Vocatională, profil Militar, Specializarea: specializarea matematică-informatică

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete

SUBIECTUL I (20p)

- (4p) a) Să se calculeze modulul numărului complex $(2+3i)^2$.
- (4p) b) Să se calculeze distanța de la punctul $E(1, 2)$ la dreapta $x+y+5=0$.
- (4p) c) Să se determine ecuația tangentei la hiperbola $x^2 - 2y^2 = 2$ în punctul $P(2,1)$.
- (4p) d) Să se arate că punctele $L(-1, 2, 1)$, $M(-2, 3, 1)$ și $N(-3, 4, 1)$ sunt coliniare.
- (2p) e) Să se calculeze volumul tetraedrului cu vârfurile în punctele $A(1, 2, 2)$, $B(2, 2, 1)$, $C(2, 1, 2)$ și $D(1, 2, 3)$.
- (2p) f) Să se determine $a, b \in \mathbb{R}$, astfel încât să avem egalitatea de numere complexe
- $$(3+2i)^3 = a + bi$$

SUBIECTUL II (30p)**1.**

- (3p) a) Să se calculeze expresia $C_5^0 - C_5^1 + C_5^2 - C_5^3$.
- (3p) b) Să se calculeze probabilitatea ca un element $x \in \{1, 2, 3, 4, 5\}$ să verifice relația $x^2 - x = 6$.
- (3p) c) Dacă funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^3 + 1$, are inversa $g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, să se calculeze $g(2) + g(1) + g(0)$.
- (3p) d) Să se rezolve în multimea numerelor reale ecuația $3^x + 9^x = 12$.
- (3p) e) Să se calculeze suma pătratelor rădăcinilor polinomului $f = X^3 - X^2 - X - 1$.

2. Se consideră funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x + \operatorname{arctg} x$.

- (3p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in \mathbb{R}$.
- (3p) b) Să se determine ecuația asimptotei către ∞ la graficul funcției f .
- (3p) c) Să se arate că funcția f este strict crescătoare pe $\mathbb{R}$.
- (3p) d) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1}$.
- (3p) e) Să se calculeze $\int_0^1 f(x) dx$.

SUBIECTUL III (20p)

Se consideră mulțimea $M_2(\mathbf{Z}_2)$, submulțimea $H = \{X \in M_2(\mathbf{Z}_2) \mid X^2 = X\}$ și matricele

$$O_2 = \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{0} \end{pmatrix}, \quad B = \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{1} \\ \hat{1} & \hat{1} \end{pmatrix} \text{ și } I_2 = \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{1} \end{pmatrix}.$$

- (4p) a) Să se verifice că $O_2 \in H$ și $I_2 \in H$.
- (4p) b) Să se verifice că $B \notin H$.
- (4p) c) Să se găsească două matrice $P, Q \in H$, cu proprietatea $P + Q \notin H$.
- (2p) d) Să se arate că, dacă $U \in H$ este o matrice inversabilă, atunci $U = I_2$.
- (2p) e) Să se determine numărul de elemente din mulțimea $M_2(\mathbf{Z}_2)$.
- (2p) f) Să se determine numărul de elemente din mulțimea H .
- (2p) g) Să se arate că orice matrice din mulțimea $M_2(\mathbf{Z}_2)$ se scrie ca o sumă finită de elemente din mulțimea H .

SUBIECTUL IV (20p)

Se consideră $n \in \mathbf{N}$, $n \geq 2$, funcțiile $f_k : [0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$, $\forall k \in \mathbf{N}$ și $g : [0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$,

$$\text{definite prin } g(x) = (1+x)^{\frac{1}{2}} \text{ și } f_0(x) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - 1 \right) \left(\frac{1}{2} - 2 \right) \dots \left(\frac{1}{2} - n \right) (1+x)^{\frac{1}{2}-n-1},$$

$$\forall x \in [0, \infty) \text{ și } f_{k+1}(x) = \int_0^x f_k(t) dt, \quad \forall x \in [0, \infty), \quad \forall k \in \mathbf{N}.$$

Notăm prin $g^{(k)}(x)$, derivata de ordinul k a funcției g calculată în punctul x .

- (4p) a) Să se calculeze $g'(x)$, $x \in [0, \infty)$.
  - (2p) b) Utilizând metoda inducției matematice, să se arate că,
- $$g^{(k)}(x) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - 1 \right) \left(\frac{1}{2} - 2 \right) \dots \left(\frac{1}{2} - k + 1 \right) (1+x)^{\frac{1}{2}-k}, \quad \forall k \in \mathbf{N}^*, \quad \forall x \in [0, \infty).$$
- (4p) c) Să se verifice că $g^{(n+1)}(t) = f_0(t)$, $\forall t \in [0, \infty)$.
  - (4p) d) Integrând relația de la punctul c), să se arate că $f_1(x) = g^{(n)}(x) - g^{(n)}(0)$, $\forall x \in [0, \infty)$.
  - (2p) e) Să se demonstreze că $\forall x \in [0, \infty)$ avem egalitatea
- $$f_{n+1}(x) = g(x) - \left(g(0) + \frac{x}{1!} g^{(1)}(0) + \frac{x^2}{2!} g^{(2)}(0) + \dots + \frac{x^n}{n!} g^{(n)}(0) \right).$$
- (2p) f) Să se arate că $0 \leq |f_k(x)| \leq \frac{x^k}{k!} \left| \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - 1 \right) \left(\frac{1}{2} - 2 \right) \dots \left(\frac{1}{2} - n \right) \right|$, $\forall k \in \mathbf{N}$, $\forall x \in (0, 1]$.
  - (2p) g) Să se arate că $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(g(0) + \frac{x}{1!} g^{(1)}(0) + \frac{x^2}{2!} g^{(2)}(0) + \dots + \frac{x^n}{n!} g^{(n)}(0) \right) = g(x)$, $\forall x \in [0, 1]$.

Varianta 9

Subiectul I.

- a) $\left| (2+3i)^2 \right| = 13$.
- b) $4\sqrt{2}$.
- c) Ecuația tangentei este: $x - y - 1 = 0$
- d) Punctele L, M, N sunt coliniare, deoarece $\overrightarrow{LN} = 2 \cdot \overrightarrow{LM}$.
- e) $V_{ABCD} = \frac{1}{6}$.
- f) $a = -9$ și $b = 46$

Subiectul II.

1.

- a) 16.
- b) Probabilitatea căutată este $\frac{1}{5}$.
- c) $g(2) + g(1) + g(0) = 0$.
- d) $x = 1$.
- e) $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = 3$.

2.

- a) $f'(x) = \frac{2+x^2}{1+x^2}$.
- b) Asimptota către $+\infty$ la graficul funcției f este dreapta $y = x + \frac{\pi}{2}$.
- c) $f'(x) > 0$, $\forall x \in \mathbf{R}$, deci f este strict crescătoare pe $\mathbf{R}$.
- d) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \frac{3}{2}$.
- e) $\int_0^1 f(x) dx = \frac{\pi + 2 - 2 \ln 2}{4}$.

Subiectul III.

- a) Calcul direct.
- b) Calcul direct
- c) De exemplu, $P = \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{1} \\ \hat{0} & \hat{0} \end{pmatrix} \in H$, $Q = \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{0} \\ \hat{1} & \hat{1} \end{pmatrix} \in H$ și $P + Q = B \notin H$.

d) Dacă $U = \begin{pmatrix} \hat{a} & \hat{b} \\ \hat{c} & \hat{d} \end{pmatrix} \in H$ este o matrice inversabilă, atunci $\det(U) = \hat{1}$.

$\det(U) = \hat{1} \Leftrightarrow \hat{a}\hat{d} - \hat{b}\hat{c} = \hat{1} \Leftrightarrow \begin{cases} \hat{a}\hat{d} = \hat{1} \\ \hat{b}\hat{c} = \hat{0} \end{cases}$ sau $\begin{cases} \hat{a}\hat{d} = \hat{0} \\ \hat{b}\hat{c} = \hat{1} \end{cases}$, de unde obținem că $U = I_2$.

e) Numărul elementelor mulțimii $M_2(\mathbf{Z}_2)$ este egal cu 16.

f) Obținem: $H = \left\{ O_2, I_2, \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{1} \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{1} \\ \hat{0} & \hat{1} \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{0} \\ \hat{1} & \hat{1} \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{0} \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{1} \\ \hat{0} & \hat{0} \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{0} \\ \hat{1} & \hat{0} \end{pmatrix} \right\}$,

deci H are 8 elemente.

g) Dacă $U = \begin{pmatrix} \hat{a} & \hat{b} \\ \hat{c} & \hat{d} \end{pmatrix} \in H$, putem scrie:

$$U = \begin{pmatrix} \hat{a} & \hat{b} \\ \hat{c} & \hat{d} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \hat{a} - \hat{c} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{0} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{b} \\ \hat{0} & \hat{b} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{d} - \hat{b} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} \hat{c} & \hat{0} \\ \hat{c} & \hat{0} \end{pmatrix},$$

$$\text{iar } \begin{pmatrix} \hat{a} - \hat{c} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{0} \end{pmatrix} \in \left\{ O_2, \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{0} \end{pmatrix} \right\} \subset H, \quad \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{b} \\ \hat{0} & \hat{b} \end{pmatrix} \in \left\{ O_2, \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{1} \\ \hat{0} & \hat{1} \end{pmatrix} \right\} \subset H$$

$$\begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{d} - \hat{b} \end{pmatrix} \in \left\{ O_2, \begin{pmatrix} \hat{0} & \hat{0} \\ \hat{0} & \hat{1} \end{pmatrix} \right\} \subset H, \quad \begin{pmatrix} \hat{c} & \hat{0} \\ \hat{c} & \hat{0} \end{pmatrix} \in \left\{ O_2, \begin{pmatrix} \hat{1} & \hat{0} \\ \hat{1} & \hat{0} \end{pmatrix} \right\} \subset H.$$

Subiectul IV.

a) $g'(x) = \frac{1}{2}(1+x)^{-\frac{1}{2}}$, pentru $x \in [0, \infty)$.

b) Considerăm $x \in [0, \infty)$.

Pentru orice $k \in \mathbf{N}^*$, notăm $\frac{1}{2}\left(\frac{1}{2}-1\right)\left(\frac{1}{2}-2\right)\dots\left(\frac{1}{2}-k+1\right) = a_k$

Se folosește primul principiu de inducție și faptul că

$$\forall m \in \mathbf{N}^*, \quad g^{(m+1)}(x) = (g^{(m)}(x))'.$$

c) Pentru $k = n+1$, din **b)** obținem $g^{(n+1)}(t) = a_{n+1}(1+t)^{\frac{1}{2}-(n+1)} = f_0(t)$, $\forall t \in [0, \infty)$.

d) Din **c)** obținem $f_1(x) = \int_0^x f_0(t) dt = \int_0^x g^{(n+1)}(t) dt = g^{(n)}(t) \Big|_0^x = g^{(n)}(x) - g^{(n)}(0)$,

pentru orice $x \in [0, \infty)$.

e) Considerăm $x \in [0, \infty)$.

Din **d)** deducem că $\forall t \in [0, \infty)$, $f_1(t) = g^{(n)}(t) - g^{(n)}(0)$ și integrând succesiv,

după un număr finit de pași obținem:

$$\forall t \in [0, \infty), \quad f_0(t) = g^{(n+1)}(t)$$

$$f_1(t) = g^{(n)}(t) - g^{(n)}(0)$$

$$f_2(t) = g^{(n-1)}(t) - g^{(n-1)}(0) - g^{(n)}(0) \cdot t$$

$$f_n(t) = g'(t) - g'(0) - g^{(2)}(0) \cdot \frac{t}{1!} - g^{(3)}(0) \cdot \frac{t^2}{2!} - \dots - g^{(n)}(0) \cdot \frac{t^{n-1}}{(n-1)!}$$

și integrând pe $[0, x]$ egalitatea precedentă, rezultă

$$f_{n+1}(x) = g(x) - g(0) - g^{(1)}(0) \cdot \frac{x}{1!} - g^{(2)}(0) \cdot \frac{x^2}{2!} - \dots - g^{(n)}(0) \cdot \frac{x^n}{n!}.$$

f) Se demonstrează prin inducție.

g) Dacă $x = 0$, atunci $g(0) = \lim_{n \rightarrow \infty} g(0)$, deci este adevărată concluzia.

Considerăm $x \in (0, 1]$.

$$\text{Din e) obținem } g(0) + g^{(1)}(0) \cdot \frac{x}{1!} + g^{(2)}(0) \cdot \frac{x^2}{2!} + \dots + g^{(n)}(0) \cdot \frac{x^n}{n!} = g(x) - f_{n+1}(x) \quad (1)$$

$$\text{Din f), avem } |f_{n+1}(x)| \leq \frac{x^{n+1}}{(n+1)!} \cdot |a_{n+1}| \leq \frac{1}{(n+1)!} \cdot |a_{n+1}| = \frac{1}{(n+1)!} \cdot \frac{1 \cdot 3 \cdot \dots \cdot (2n-1)}{2^{n+1}} \quad (2)$$

$$\text{Notăm } b_n = \frac{1}{(n+1)!} \cdot \frac{1 \cdot 3 \cdot \dots \cdot (2n-1)}{2^{n+1}} = \frac{1 \cdot 3 \cdot \dots \cdot (2n-1)}{2 \cdot 4 \cdot \dots \cdot (2n) \cdot (2n+2)}.$$

Se arată că $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$ și din (2) rezultă că $\lim_{n \rightarrow \infty} f_{n+1}(x) = 0$, pentru orice $x \in (0, 1]$,

$$\text{iar din (1) rezultă } \lim_{n \rightarrow \infty} \left(g(0) + g^{(1)}(0) \cdot \frac{x}{1!} + g^{(2)}(0) \cdot \frac{x^2}{2!} + \dots + g^{(n)}(0) \cdot \frac{x^n}{n!} \right) = g(x).$$